

Η μυκηναϊκή Θρησκεία

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Τρίτη, 04 Νοέμβριος 2008 08:41 - Τελευταία Ενημέρωση Τρίτη, 04 Νοέμβριος 2008 08:43

Οι θρησκευτικές δοξασίες των Ελλήνων της Μεσοελλαδικής περιόδου είναι ελάχιστα γνωστές. Ίσως οι μετακινήσεις πληθυσμών και η αστάθεια που επικρατούσε στην Ελλάδα την εποχή αυτή να μην επέτρεψαν στο θρησκευτικό αίσθημα να παγιωθεί ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την οργάνωση και την άσκηση κάποιας συγκεκριμένης λατρείας.

Όταν στην ΥΕ περίοδο οι Μυκηναίοι εξελίχθηκαν πνευματικά και γνώρισαν από πολύ κοντά μέσα στον ίδιο τους τον γεωγραφικό χώρο, επηρεάστηκαν από αυτόν όχι μόνο στα καλλιτεχνικά θέματα, αλλά γενικότερα στο όλο σύστημα της οργάνωσης της κοινωνικο-οικονομικής τους ζωής. Στην Κρήτη η θρησκεία ήταν βαθιά ριζωμένη και, καθώς φαίνεται, με τελετουργικό ήδη διαμορφωμένο την εποχή που ο μυκηναϊκός πολιτισμός ήταν ακόμη στα σπάργανα.

Οι Μινωίτες λάτρευαν κυρίως τη Μεγάλη Θεά, που ήταν η θεά της φύσης, της γονιμότητας και του πολέμου. Η μιας μεγάλης γυναικείας θεότητας, Μητέρας-Θεάς, Μητέρας-Γης, με διάφορες υποστάσεις και διαφορετικούς τίτλους και ονομασίες είχε εξαπλωθεί στις χώρες της Ανατολής και της Μεσογείου ήδη από τη Νεολιθική εποχή, καθώς το μυστήριο της ζωής και της δημιουργίας, έννοιες σύμφυτες με τη γέννηση του θρησκευτικού αισθήματος, συνδέθηκαν εξ αρχής με τη γυναικεία φύση.

Η Μεγάλη Θεά συνοδεύεται από έναν άνδρα, τον πάρεδρό της. Ο ρόλος του δεν είναι σαφής: πότε είναι συνομιλητής, πότε σύζυγος και πότε γιος της. Η ελλιπέστατη πληροφόρησή μας δεν επιτρέπει τον καθορισμό της προσωπικότητας του άρρενα μινωικού θεού. Ίσως η σημασία του να μην ήταν υποδεέστερη, όπως άλλοτε είχε υποστηριχθεί, γιατί μετά από τις νέες ανακαλύψεις στο ιερό της Κάτω Σύμης Βιάννου και στο Ιδαίον Άντρον, ο αρσενικός θεός αναφαίνεται ως μία σημαντική μορφή του μινωικού πανθέου.

Οι Μυκηναίοι υιοθέτησαν μόνο ένα μέρος του μινωικού τελετουργικού και ορισμένες θρησκευτικές πεποιθήσεις, αυτές ασφαλώς που δεν έρχονταν σε βαθύτερη αντίθεση με τις δικές τους. Στη μυκηναϊκή Ελλάδα, όπως και στην Κρήτη, λατρευόταν η Μεγάλη Θεά η οποία μάλιστα εικονίζεται με τον ίδιο τρόπο κα με τα ίδια σύμβολα. Καθώς γνωρίζουμε από τις πινακίδες, στους προπατορικούς θεούς των Μυκηναίων περιλαμβάνονται και ανδρικές θεότητες όπως ο Δίας, ο Ποσειδώνας, ο Ερμής και άλλοι, που δεν είχαν διόλου επισκιασθεί από τη μινωική θεά. Αλλά ενώ η μορφή της θεάς αυτής παριστάνεται συχνά στα μυκηναϊκά μνημεία, δεν υπάρχουν παραστάσεις ανδρικών θεοτήτων.

Μέσα από τις μινωικού τύπου θρησκευτικές παραστάσεις διαφαίνονται πολλές φορές οι πραγματικές αντιλήψεις των Μυκηναίων για τη θρησκεία, δεν είναι όμως πάντα εύκολο να

Η μυκηναϊκή Θρησκεία

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Τρίτη, 04 Νοέμβριος 2008 08:41 - Τελευταία Ενημέρωση Τρίτη, 04 Νοέμβριος 2008 08:43

διαχωριστεί το καθαρά μυκηναϊκό από το μινωικό στοιχείο. Το χαρακτηριστικό της μυκηναϊκής θρησκείας είναι ο σύνθετος χαρακτήρας της. Παρατηρούμε δηλαδή την ανάμειξη δύο διαφορετικών στοιχείων, "μεσογειακών" αφενός και "βορείων" αφετέρου. Από τη μια μεριά υπάρχουν στοιχεία που προέρχονται από τη μινωική θρησκεία και έχουν σχέση με τη λατρεία της γης και της φύσης, λατρεία με πολλά ανατολικά χαρακτηριστικά. Το μινωικό πάνθεο είναι κυρίως γυναικείο, οργανωμένο γύρω από μια Μεγάλη Θεά που δίνει την ευφορία και την ευγονία, τη ζωή και τον θάνατο, η μινωική θρησκεία πλέκεται γύρω από θεότητες χθόνιες και αγροτικές. Από την άλλη μεριά εμφανίζονται τα γνήσια μυκηναϊκά στοιχεία και κυρίως ένα πάνθεον ανδρικών θεοτήτων. Οι Ινδοευρωπαίοι έφεραν στην Ελλάδα τη θρησκεία τους και τους θεούς τους, που είναι κυρίως θεοί ουράνιοι και βουκολικοί -έχουν όνομα και συγκεκριμένη προσωπικότητα.

Αυτή η "ολυμπιακή" θρησκεία θα επικρατήσει προοδευτικά, αλλά το παλαιό μινωικό υπόστρωμα, συνδεδεμένο με τη λατρεία της γονιμότητας, θα υποβόσκει πάντοτε, έτοιμο να εκδηλωθεί όταν πρόκειται για μυστηριακές χθόνιες λατρείες, ή λατρείες συνδεδεμένες με τοπικά, παμπάλαια, προελληνικά έθιμα όπως τα Ελευσίνια Μυστήρια, οι εορτές προς τιμή της Άρτεμης, του Διονύσου, της Αφροδίτης και άλλων θεών που συνδέονται με τη γονιμότητα.

Η λατρεία των θεών ήταν ένα αναπόσπαστο τμήμα της ανακτορικής ζωής, αλλά σε συνδυασμό με άλλες εκδηλώσεις. Δεν είναι γνωστό εάν ο μυκηναίος άναξ ήταν ο θρησκευτικός αρχηγός όπως στη μινωική Κρήτη. Παρατηρούμε ότι οι τοιχογραφίες του μεγάρου της Πύλου είναι θρησκευτικού περιεχομένου, ο ιερός όμως χώρος στην ακρόπολη των Μυκηνών βρίσκεται ξεχωριστά από το ανάκτορο, και το μέγαρο είναι τοιχογραφημένο μόνο με πολεμικά θέματα τα οποία προφανώς αναφέρονται στην κύρια απασχόληση του βασιλιά. Η διάταξη όμως και η θέση του μεγάρου σε όλα τα ανακτορικά συγκροτήματα και η οργάνωση των ανακτορικών χώρων γενικά, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο άναξ είναι το πρόσωπο που συγκεντρώνει πάνω του όλες τις εξουσίες. Εξάλλου η θέση του θρόνου και της εστίας αφήνουν να εννοηθεί ότι ο δόμος του μεγάρου, που είναι το κατεξοχήν κοσμικό διαμέρισμα περιβάλλεται μ' έναν ορισμένο ιερό χαρακτήρα. Χαρακτηριστικό σημαντικό στοιχείο είναι η αυλάκωση που υπάρχει στο έδαφος του μεγάρου του ανακτόρου της Πύλου, δίπλα στο θρόνο και δηλώνει ότι στο σημείο αυτό γίνονταν σπονδές και ίσως θυσίες. Εκτός από τα ανάκτορα, λατρεία ετελείτο καθώς φαίνεται και στα ιδιωτικά σπίτια.

Σε χρυσά δαχτυλίδια απεικονίζεται ο "ιερός περίβολος" εντός του οποίου βρίσκεται το "ιερό δένδρο". Το δένδρο συμβολίζει την ίδια τη μητέρα φύση και τους καρπούς της και κρύβει μέσα του τις ζωοδότρες δυνάμεις της γης, εμπνέει την έκσταση στους πιστούς, γι' αυτό και εκστατικοί χοροί συνοδεύουν τη λατρεία του. Το δένδρο έχει ευεργετική επίδραση στη ζωή των ανθρώπων και για τον λόγο αυτό επικράτησε η συνήθεια να φορούν στεφάνια αυτοί που έπαιρναν μέρος σε εορτές και συμπόσια. Οι αντιλήψεις αυτές διατηρήθηκαν ως σήμερα στα

έθιμα που σχετίζονται με τα στεφάνια της Πρωτομαγιάς και με το δένδρο των Χριστουγέννων.

Στα σύνεργα της λατρείας περιλαμβάνονται και οι τράπεζες προσφορών. Προέρχονται από τα ανάκτορα, είναι πήλινες, μικρές, φορητές και έχουν τρία πόδια. Σ' αυτές επάνω τοποθετούσαν φρούτα, σιτηρά και ίσως τεμάχια του θυσιασμένου ζώου. Υπήρχαν επίσης τράπεζες θυσιών στις οποίες έκαναν θυσίες ζώων, κυρίως ταύρων.

Λατρευτικά σύμβολα

Τα περισσότερα κατάγονται από την Κρήτη και είναι πολλά, γνωστά από ανασκαφές και από παραστάσεις.

1. **Διπλούς πέλεκυς** Ο διπλούς πέλεκυς είναι ένα ιερό σύμβολο που κατάγεται από την Ανατολή και εμφανίζεται στη Μεσοποταμία σαν σύμβολο συνδεδεμένο με τη γονιμότητα και την ανανέωση ήδη γύρω στο 4000 π.Χ. Υιοθετήθηκε από τους Μινωίτες από τους οποίους το παρέλαβαν οι Μυκηναίοι. Δηλώνει την ιερότητα του προσώπου που τον κρατά και του χώρου όπου βρίσκεται. Συμβολίζει επίσης τη θυσία και κατ' επέκταση την ανανέωση, αφού με τη θυσία επιζητείται η ανανέωση: ο πέλεκυς διπλός ή μονόστομος, είναι το κατεξοχήν όργανο της θυσίας.

Παρατηρούμε ότι ο διπλούς πέλεκυς, σημαντικό μινωικό λατρευτικό σύμβολο, δεν ήταν τόσο διαδεδομένος στην ηπειρωτική Ελλάδα όσο στην Κρήτη, ίσως γιατί η βαθύτερη συμβολική σημασία του είχε ατονήσει. Υιοθετήθηκε από τους Μυκηναίους την εποχή που η μινωική επιρροή ήταν έντονη, αλλά από τη στιγμή που άρχισε να υποχωρεί, ο διπλούς πέλεκυς δεν απεικονίζεται τόσο συχνά.

2. **Κέρατα καθοσιώσεως**. Ιερό σύμβολο που προέρχεται από την κεφαλή του ταύρου, έχει επίσης ανατολική καταγωγή. Ήταν εξαιρετικά σημαντικό σύμβολο στην Κρήτη, απαραίτητο στοιχείο των μινωικών ανακτόρων όπου δηλώνει την ιερότητα του χώρου και συγχρόνως αποτελεί μέρος της αρχιτεκτονικής διακόσμησης. Παρατηρούμε και πάλι ότι στην ηπειρωτική Ελλάδα το σύμβολο αυτό δεν γνώρισε τόσο μεγάλη διάδοση. Απεικονίζεται συχνά σε έργα μικροτεχνίας (χρυσά ελάσματα, σφραγίδες, ελεφαντουργήματα, τοιχογραφίες), αλλά μεγάλα λίθινα "κέρατα καθοσιώσεως" έχουν βρεθεί μόνο τρία: ένα προέρχεται από την Πύλου, από την ανακτορική πτέρυγα του ανακτόρου, και ανήκει σε βωμό, ένα από τις Μυκήνες από την περιοχή της αναβάθρας, που αρχικά όμως βρισκόταν καθώς φαίνεται στο Θρησκευτικό Κέντρο, και ένα από την περιοχή του μελάθρου του Γλα.

3. **Ιεροί κόμβοι**. Έχουν βρεθεί σε ανασκαφές και απεικονίζονται επίσης σε διάφορες παραστάσεις.

4. **Σπονδικά σκεύη**. Πρόχοι και ρυτά διαφόρων τύπων -ταυρόμορφα, λεοντόμορφα, κωνικά- έχουν διασωθεί σε μεγάλο αριθμό και απαντώνται συχνά σε παραστάσεις. Ήταν

σύνεργα απαραίτητα για την τέλεση της λατρείας γιατί οι σπονδές είναι βασικό στοιχείο όλων των λατρευτικών και νεκρικών ιεροπραξιών.

5. **Πήλινα ομοιώματα φιδιών** και φιδόμορφα αγγεία έχουν βρεθεί στο Θρησκευτικό Κέντρο των Μυκηνών. Το φίδι είναι σύμβολο της γης αλλά και των δυνάμεων του Κάτω Κόσμου, διπλό σύμβολο ζωής και θανάτου αλλά και σύμβολο της αιωνιότητας γιατί ανανεώνεται συνεχώς. Στην αιγαιακή θρησκεία εμφανίζεται για πρώτη φορά στη μινωική Κρήτη. Στα ιστορικά χρόνια το φίδι θα διατηρήσει τον διπλό του συμβολισμό: ως "οικουρός όφις" συνοδεύει θεϊκές μορφές που συνδέονται με τη γη και την οικία, όπως ο Έρκειος και ο Κτήσιος Ζευς και η Αθηνά, ενώ σε άλλες περιπτώσεις -Μειλιχίος Ζευς- προβάλλεται ο χθόνιος χαρακτήρας του. Εξάλλου το φίδι στην ιστορική εποχή έγινε σύμβολο του θεοποιημένου ήρωα.

6. **Ιερός κίων**, γνωστός από πολλές παραστάσεις, είναι ένα πολύ διαδεδομένο μυκηναϊκό λατρευτικό σύμβολο. Εικονίζονται κίονες με θριγκό, χωρίς θριγκό, καθώς και κίονες από τους οποίους φύλλα ή ιερά κλαριά.

7. **Ιερά κλαριά** εικονίζονται συχνά, κυρίως σε έργα σφραγιδογλυφίας. Συνήθως βρίσκονται ανάμεσα σε δύο αντιθετικούς Δαίμονες που απλώς τα πλαισιώνουν, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις τα ραντίζουν με σπονδικά αγγεία. Τα ιερά κλαριά χρησιμοποιούνται στη λατρεία ή ήταν αντικείμενο λατρείας.

8. **Αντιθετικά συμπλέγματα** εμφανίζονται πολύ συχνά σε μυκηναϊκές παραστάσεις. Το θέμα αυτό προέρχεται επίσης από την Κρήτη αλλά γνώρισε μεγάλη διάδοση στη Μυκηναϊκή εποχή. Εικονίζονται δύο πραγματικά ή μυθικά ζώα, λιοντάρια, σφιγγες ή γρύπες εκατέρωθεν ενός δένδρου, κίονος ή βωμού, αλλά καμιά φορά και χωρίς το κεντρικό αυτό θέμα. Η σημασία των συμπλεγμάτων αυτών ενέχει την έννοια της ιερότητας, εφόσον ο κίων και το δένδρο είναι ιερά σύμβολα. Αλλά και όταν αυτά λείπουν, η ιερή συμβολική σημασία παραμένει, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις όπου τα αντιθετικά συμπλέγματα έχουν καθαρά διακοσμητικό χαρακτήρα.

9. **Πουλιά** εμφανίζονται σε πολλές μυκηναϊκές παραστάσεις και συμβολίζουν την επιφάνεια της θεότητας. Από του προϊστορικούς χρόνους, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ανατολή, η θεϊκή υφή συνδέθηκε με τα πουλιά. Σ' αυτά αποδόθηκαν υπερφυσικές δυνάμεις, αντίληψη που υιοθετήθηκε και αργότερα από νεότερες θρησκείες και λαϊκές παραδόσεις. Στη μυκηναϊκή εικονογραφία εμφανίζονται συνήθως περιστέρια, πουλιά που συμβολίζουν τη γονιμότητα.

10. **Σωροί λίθων**, συνδέονται με την ιδέα του ιερού άλσους και περιλαμβάνονται στη μυκηναϊκή εικονογραφία. Δεν είναι όμως βεβαιωμένη η μινωική καταγωγή του συμβόλου αυτού.

11. **Οκτώ σχιμη ασπίδα**, είναι σύμβολο της θεότητας στην πολεμική της διάσταση.

Οι πινακίδες της Γραμμικής Β δίνουν πληροφορίες πολύ σημαντικές για τη μελέτη της μυκηναϊκής θρησκείας. Σ' αυτές δεν αναγράφονται θρησκευτικά κείμενα, ύμνοι ή επικλήσεις, αλλά κείμενα διοικητικού περιεχομένου. Συχνά όμως αναφέρονται και θέματα που έχουν σχέση με τη θρησκεία, με τις προσφορές, τις θυσίες, τους βωμούς, τους ιερείς. Ορισμένοι ιερείς ήταν πρόσωπα σημαντικά, με επιρροή, και είχαν διάφορα αξιώματα, όπως οι κλειδούχοι, οι ιερούργοι, η ιέρεια των ανέμων και οι τελεστές (;). Αναφέρονται επίσης διάφορες οδηγίες σχετικές με τη διανομή του μύρου, ή άλλες υποθέσεις που αφορούν την

ιερή περιουσία.

Στις πινακίδες αναγράφονται ονόματα θεών που είναι τα ίδια με εκείνα που φέρουν οι Ολύμπιοι θεοί τους οποίους λάτρευαν οι Έλληνες αργότερα: Ζευσ, Ήρα, Ποσειδών, Άρτεμις, Άρης, Διόνυσος, Ερμής, και ο Απόλλων, εάν, όπως γενικά πιστεύεται, ταυτίζεται με τον τίτλο Παιάων. Η έρευνα δεν έχει ταυτίσει με βεβαιότητα τα ονόματα της Δήμητρας και του Ηφαίστου. Αναφέρονται θεές που έχουν μικρότερη σημασία, όπως η Δία (ΔιΨία) και η Ποσιδάεια (Ποσιδάηεια) (θηλυκά ονόματα του "Δίας" και "Ποσειδών") οι οποίες χάθηκαν αργότερα, η Ιφιμέδεια, η Πέλεια αλλά και η Ειλειθυία, η θεά των τοκετών, που ήταν σημαντική και σε μεταγενέστερες εποχές. Ορισμένα επίθετα που αναγράφονται στις πινακίδες είναι επίσης πολύ γνωστά, όπως ο Ενοσίγαιος (Ποσειδών), ο Ενωάλιος (΄ρης) και η Πότνια. Αυτό το τελευταίο δεν είναι όνομα ή επίθετο, αλλά πρόκειται καθώς φαίνεται για έναν τίτλο σεβασμού. Την ro-ti-ni-ja των πινακίδων ταυτίζει ο Chadwick με τη Μεγάλη Θεά των Κρητών και των Μυκηναίων που αργότερα ταυτίστηκε με την ΄ρτημη της ολυμπιακής θρησκείας. Αναφέρεται επίσης η Πότνια του Λαβυρίνθου -στην Κνωσό είναι η θεά του Λαβυρίνθου-, η Σιτοποτνία που σχετίζεται με τους καρπούς της γης, η Αθαναποτνία, στην οποία μπορούμε να αναγνωρίσουμε την Αθηνά, μια θεά πολεμική που μοιάζει με την Αθηνά της ιστορικής εποχής και φαίνεται ότι ήταν αρχικά θεά του ανακτόρου, του βασιλικού οίκου, και βαθμιαία εξελίχθηκε σε θεά του πολέμου.

Μια από τις πινακίδες της Πύλου (Αη 1281) αναφέρει τη θεά που ονομάζεται ro-ti-ni-ja i-ge-ja, Πότνια ιππεία -θεά των αλόγων-, και ήταν η προστάτης του ανακτόρου. Η "ιππεία" θεά σχετίζεται με τον Ποσειδώννα, τον κατεξοχήν μυκηναϊκό θεό ο οποίος συνδέεται με τα άλογα, γι' αυτό και συχνά στα ιστορικά χρόνια, και ιδιαίτερα στην Πελοπόννησο, λατρεύεται ως ίππειος, συγχρόνως όμως είναι και ο μεγάλος χθόνιος θεός, ο γαιήοχος και ενοσίγαιος, που σείει τη γη. Ως Ίππειος, ο Ποσειδών συνδέεται με μία Μητέρα-θεότητα και, όπως παραδίδεται στους αρκαδικούς μύθους, πήρε τη μορφή αλόγου για να ενωθεί με τη Δήμητρα, ως χθόνιος ο Ποσειδών είναι θεός των υδάτων. Το άλογο και σε άλλους ινδοευρωπαϊκούς λαούς, εκτός από τον ελληνικό, συμβολίζει το νερό που αναβλύζει -συσχετισμός που αναφαιίνεται στις ονομασίες Ιπποκρήνη και Πήγασος- και συγχρόνως έχει χθόνιες ιδιότητες. Στη διένεξή του με την Αθηνά ο Ποσειδών χτύπησε με την τρίαινά του τη γη και ανέβλυσε μια πηγή. Η σκηνή αυτή που εικονιζόταν στο δυτικό αέτωμα του Παρθενώνα παραπέμπει στις παλαιές ιδιότητες του Ποσειδώννα, πριν αυτός, ο θεός των τρομερών δυνάμεων της γης, γίνει επίσημα ο θεός της θάλασσας στο Ολυμπιακό Πάνθεο. Η "ιππεία", θεά συναφής με τον μυκηναϊκό Ποσειδώννα και με κύριο σύμβολό της το άλογο, θα ήταν μια θεά της γης, χθόνια και συγχρόνως θεά των υδάτων που αναβλύζουν από τη γη.

Η ανάγνωση των ονομάτων αυτών ήταν μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ανακάλυψη διότι αποδεικνύει ότι η ολυμπιακή θρησκεία ανάγεται ήδη στη Μυκηναϊκή εποχή και ότι τα βασικά της στοιχεία είχαν εμφανιστεί στην Ελλάδα με τα πρώτα ελληνικά φύλλα.

Η μυκηναϊκή θρησκεία

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Τρίτη, 04 Νοέμβριος 2008 08:41 - Τελευταία Ενημέρωση Τρίτη, 04 Νοέμβριος 2008 08:43

Στις πινακίδες αναφέρονται επίσης οι λέξεις θεός, θεοί και πασίθεοι, λέξη με την οποία εννοούνται όλοι οι θεοί και που επικράτησε με την ίδια έννοια σε μεταγενέστερες εποχές. Επίσης αναφέρεται η Μήτηρ των θεών και η Άνασσα, κυρίως αι Άνασσαι -οι δύο βασίλισσες- που ίσως μπορούν να συσχετισθούν με τη Δήμητρα και την Κόρη. Μία ενδιαφέρουσα επωνυμία είναι οι Δίψιοι. Διατυπώθηκε η θεωρία ότι πρόκειται για τους νεκρούς που βρίσκονται στον Κάτω Κόσμο και ζητούν σπονδές.

Οι θεοί λατρεύονται στα ανάκτορα, στα ιερά, στα σπίτια, στους βωμούς. Έχουν ιδιόκτητη περιουσία από κτήματα, κοπάδια ζώων και δούλους, την οποία διαχειρίζονται ιερείς και ιέρειες. Όπως είναι γνωστό από τις πινακίδες, στους θεούς προσφέρονται διάφορα προϊόντα πως σιτάρι, τυρί, κρασί, μέλι. Προσφέρονται επίσης ζώα, -ταύροι, αιγοειδή- καθώς και δέρματα ζώων. Ανάμεσα στις προσφορές αναφέρονται και άνθρωποι. Ορισμένοι επιστήμονες υποστήριξαν ότι σε μερικές περιπτώσεις πρόκειται για θυσία. Το πιθανότερο όμως είναι ότι προσφέρονται άνθρωποι για να υπηρετούν τη θεότητα.

Στις πινακίδες αναφέρονται και εορτές: η γιορτή του κρασιού, η θεοφορία, τα θρονοελκτήρια, κατά τη διάρκεια των οποίων προσφέρεται στη θεά η ιερή εσθήτα. Επίσης το στρώσιμο της ιερής παστάδας, μυστηριακή τελετή που σχετίζεται με τον ιερό γάμο και επιβεβαιώνει ότι τα Μυστήρια έχουν την καταγωγή τους στον μινωικό και μυκηναϊκό κόσμο.

Στο σύνολό τους οι πινακίδες μας παρουσιάζουν μια κοινωνία στην οποία η θρησκεία έχει σημαντική θέση, χωρίς να είναι καταναγκαστική. Οι τελετές είναι πλούσιες, αλλά δεν φαίνονται περίπλοκες. Είναι φανερό ότι υπάρχει ο σεβασμός στους θεούς αλλά δημιουργείται η εντύπωση ότι λείπει το δραματικό στοιχείο που χαρακτηρίζει το μινωικό τυπικό. Οι Μυκηναίοι φαίνεται ότι ζουν σε μια κοινωνία χωρίς αυστηρή καταπίεση στα θρησκευτικά καθήκοντα, πράγμα που προκύπτει κυρίως από τις πινακίδες, όπου δεν αναφέρονται τιμωρίες για παράβαση θείων νόμων, αλλά και το ιερατείο δεν εμφανίζεται παντοδύναμο. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Μεγάλη Θεά και οι διάφοροι άλλοι θεοί θα είχαν για τους Μυκηναίους διάφορες υποστάσεις. Τη θεϊκή υπόσταση θα την αντιλαμβάνονταν στις ποικίλες μορφές της, πότε μεγαλοπρεπή και μακρινή, πότε προστατευτική και πότε απειλητική. Οι παραστάσεις όμως των θεϊκών μορφών δεν παρουσιάζουν διαφοροποίηση στην έκφραση του προσώπου που να επιτρέπει την ερμηνεία συναισθημάτων. Οι Μυκηναίοι δεν μπόρεσαν να απαλλαγούν από τη συμβατικότητα και τον συντηρητισμό που χαρακτηρίζουν του πρώιμους πολιτισμούς.